

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Constitvtiones Societatis Iesv

Ignacio <de Loyola>

Romae, 1570

Nona Pars De Iis, Qvæ Ad Capvt Societatis, & gubernationem ab eo
descendentem pertinent.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68489](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68489)

NONA PARS

DE IIS, QUÆ AD CA-
PVT SOCIETATIS,
& gubernationem ab eo de-
scendentem perti-
nent.

QVOD PRÆPOSITVM
Generalem, & quidem perpetuum,
dum vixerit, esse oporteat.
Cap. I.

VIN omnibus Rebuspub. vel
Congregationibus bene constitu-
tis, præter eos, qui ad fines par-
ticulares in eis tendunt; neces-
se est, esse aliquem, vel etiam plu-
res, qui boni vniuersalis curam ha-
beant, &, vt ad proprium finem, ad id tendant:
sic etiam in hac Societate, præter eos, qui particu-
laribus domibus, Collegijs, & Prouincijs etiam,
in quibus huiusmodi sunt Domus, vel Collegia,
præ sunt, necesse est, esse aliquem, qui vniuersæ So-
cietatis curam habeat; qui hunc sibi finem consti-
tuat, vt bene gubernetur, conseruetur, & augea-
tur totum Societatis corpus; & hic est Præpositus
Generalis; qui cum duobus modis eligi posset, sci-
licet, vt ad tempus aliquod definitum, vel vt quan-
diu

DECLARATIONES
In nonam Partē.

IN CAPVT
I.

A ¶ Præter rationes, quæ

in hac Constitutione attinguntur, ut Generalis ad vitam constituatur; sunt et aliæ. Vna est, quod longius recedet omnis cogitatio et occasio ambitionis, quæ huiusmodi officiorum pestis est, quàm, si certis temporibus esset eligendus.

Altera, quod facilius est, unum idoneum, quàm plures, ad hoc munus inueniri.

Tertia est, exemplum, quod sumitur ex communi ratione gubernationum magni momenti quæ ad vitam esse solent, tam in ecclesiasticis, summi Pontificis, & Episcoporum; quàm in secularibus, Principum, ac Dominorum. De remedio autem, quo evitentur aliqua incommoda, quæ sequi possent ex huiusmodi officio, si ad vitam teneatur; inferius capite quarto agetur.

B ¶ Maior erit Præpositi authoritas, si mutari non poterit; quàm, si ad vnum vel plures annos eligeretur, cum externis, quia magis omnibus notus erit; & cum ijs, qui de Societate sunt, propter rationem eandem. Et contra, scire, quod eo officio aliquando sit perfuncturus, et equalis, vel inferior alijs futurus; esse etiam in eo parum exercitatum, authoritatem potest imminuere.

C ¶ Constat,

diu viuet, Societati præsit: * pro A
pterea quod experientia, & in gu
bernando exercitatio, & homi
num particularium notitia, * & B
erga eosdem authoritas' confert
magnopere, vt bene hoc munus
obeat; ad vitam, & non ad tem
pus aliquod præscriptum erit eli
gendus.

gendus. Accedat autem ad cætera hoc commodi ex eo, vt Societas in rebus magni momenti ad Dei gloriam satis ferè semper occupata, * vniuersalibus his Conuentibus minus laboris & distractionis patiatur.

QUALIS ESSE

debeat Præpositus Generalis.

Cap. II.

A * **I** NTER dotes varias, quibus ornari Præpositum Generalem optandum est, omnium prima hæc erit; vt cum Deo ac Domino nostro quam maximè coniunctus, & familiaris, tam in oratione, quam in omnibus suis actionibus sit; vt eò vberius ab ipso, vt boni totius fonte, vniuerso corpori Societatis abundantem donorum, ac gratiarum eius participationem, ac multum valoris, *executionem perficit, quodque ex bonis corporis, & externis iuuare poterit, & iuxta ordinem positum, momentum earum estimandum est.*

C ¶ Constat rarius Congregandam vniuersam Societatem, si Præpositus ad vitam eligetur: quandoquidem quæ fiunt Congregationes, maiori ex parte ad eius electionem, & rarò in alijs occasionibus fiunt.

IN CAPVT II.

A ¶ **A** D has sex partes, vt primarias, reliqua reducuntur; quandoquidem in eis Præpositi perfectio consistit erga Deum: quodque eius affectum, intellectum; & executionem perficit, quodque ex bonis corporis, & externis iuuare poterit, & iuxta ordinem positum, momentum earum estimandum est.

B ¶ Et sic

valoris, & efficaciam omnibus illis rationibus, quibus ad animarum auxilium uteretur, impetret.

Secunda, ut vir sit, cuius in omni virtutum genere exemplum reliquos de Societate iuuet; ac precipue in eo splendor charitatis erga omnes proximos, & in primis erga Societatem; ac verae humilitatis, qua Deo & hominibus amabilem eum reddant, sit conspicuus.

Liber etiam ab omnibus in ordinatis affectionibus per gratiam Dei edomitis & mortificatis, sit oportet; ne interius iudicium rationis perturbent: & ut exterius tam sit compositus, & in loquendo praesertim tam circumspectus, ut in eo nihil, ne verbum quidem, notari possit, quod non ad aedificationem siue eorum, qui de Societate sunt (quibus speculi, & exemplaris loco esse debet) siue externorum faciat.

Nihilominus eo modo didicerit rectitudinem, ac severitatem necessariam cum benignitate, & mansuetudine miscere, ut nec se flecti sinat ab eo, quod Deo ac Domino nostro gratius fore iudicauerit: & tamen filijs suis, ut conuenit, compati nouerit; eo modo se gerendo, ut etiam qui reprehenduntur, uel corriguntur, quamuis secundum inferiorem hominem, quod agitur, displiceat; agnoscant nihilominus, quod recte in Domino, & cum charitate ille suum officium faciat.

Animi etiam magnitudo ac fortitudo est ei per necessaria ad infirmitatem multorum ferendam, & res magnas in diuino seruitio aggrediendas, in eis-
que

que constanter, quando id conuenit, perseuerandū; non propter contradictiones (licet à magnis, & potentibus excitatas) animum despondēdo: nec ab eo, quod ratio, & diuinum obsequium postulat, ullis eorum precibus, aut minis separari se sinendo; ut omnibus demum casibus, qui incidere possunt, sit superior: nec prosperis efferri, nec aduersis deijci animo sese permittat: paratissimus, cum opus esset, ad mortem pro Societatis bono in obsequium IESV Christi Dei ac Domini nostri subeundam.

6 Tertia est, ut præclaro intellectus, ac iudicij dono polleat; ut nec in rebus ad speculationem, nec ad praxim pertinentibus, quæ occurrerint, hoc talento sit destitutus. Et quamuis doctrina ualde ei necessaria sit, qui tam multis uiris eruditus est præfutura; magis tamen est necessaria prudentia, & in rebus spiritualibus & internis exercitatio ad uarios spiritus discernendos: ad consilium ac remediū tam multis, qui necessitatibus spiritualibus laborabunt, adhibendum. Discretionis etiam donum in rebus externis, ac modo res tam uarias tractandi, & cum tam diuersis hominum generibus in ipsa Societate, & extra illam agendi summopere erit ei necessarium.

7 Quarta & in primis necessaria ad res conficiendas est uigilantia, & sollicitudo ad eas incipiendas, & strenuitas ad easdē ad finem & perfectionem suam perducendas; ut nec incuria, nec remissione animi inchoatz & imperfectæ relinquuntur.

Quinta

B ¶ *Et sic videtur etas valde senilis non convenire, quæ ad labores & curas huius officij idonea esse non solet; nec valde iuuenilis, quam nec authoritas, nec experientia quæ convenit, comitari solet.*

C ¶ *Externa censeantur; nobilitas, diuitiæ, quas in seculo habuit, honor, & similia. Et horum, cæteris paribus, aliqua ratio est habenda: alia tamen maioris momenti sunt, quæ, quamvis hæc desint, ad electionem possint sufficere.*

IN CAP- *cium bonum, quod etiam idonea doctrina comite-*
tur. In reliquis enim per eos, qui ad eius auxilium
destinandi

Quinta ad corpus pertinet; in quo, quod ad sanitatem, speciẽ externam, * & ætatem attinet, **B** habenda est ratio, hinc quidẽ decentiæ & authoritaris, inde verò virium corporis, quas eius munus exigit; vt in eo fungi officio suo ad Dei ac Domini nostri gloriam possit.

Sexta * circa res externas est, **C** inter quas, quæ magis ad ædificationem, & Dei obsequium in eo officio conferunt, præferri debent. Huiusmodi esse solent estimatio ac bona fama: & demũ quæ ex cæteris ad authoritatem cum externis, & cum ijs qui de Societate sunt adiuuant.

Denique ex eorum numero es **10** se debet Praepositus Generalis, qui in omni uirtutũ ornatu clarissimi, & de Societate optime meriti, & diu in eadem tales esse perspecti sunt. Et si aliquæ ex dotibus superius dictis deessent; cer-
tè non desit eximia probitas, &

amor erga Societatem, ac iudicium bonum, quod etiam idonea doctrina comite-

destinandi sunt (de quibus inferius dicitur) cum auxilio & favore diuino multa suppleri poterant.

DE AVTHORITATE PRÆPO-
siti Generalis erga Societatem, ac de
officio eius. Cap. III.

VT bene gubernetur Societas; expedire valde videtur, vt Præpositus Generalis omnem habeat authoritatem in Societatem ad ædificationem: quæ potestas (vnde Præpositi officium cognoscitur) hæc erit; primum Præpositus Generalis per se, & per alios admittere in Domibus, vel Collegijs, vel ubicunque libeat, poterit eos, qui ad institutum Societatis ei idonei videbuntur; siue ad pro-

Abationem, * siue ad professionem, siue in Coadiutores formatos, vel Scholasticos approbatos admittendos censeat. * Poterit etiã eosdem dimittere, & à Societate remouere.

Eius certiore fieri, & de eorum dotibus ipsi satisfactum esse oportebit; vel hoc munus admittendi pro suo arbitratu (iuxta id, quod in quinta Parte dicitur) alicui, cui perinde, ac sibi ipsi, confidat, peculiariter committat.

B Juxta id, quod in secunda Parte de dimittendi ratione dictum est.

A CVM vnum vel plures ad professionem per alium admiserit; prius nominatim de eis

P C Sive

Eiusdem erit, quos mittendos iudicauerit, & quòcunque volet, ad studia litterarum mittere. Poterit & eosdẽ reuocare ante, vel post absoluta studia, ac transferre ab vno in alium locum; prout ad ipsorum particulare, & ad vniuersale bonum Societatis magis conuenire in Domino existimabit.

Totam habebit superintendentiam, & gubernationem Collegiorum; quod ad Scholasticos, & Praeceptores, & officiales attinet; inter quos primas tenent Rectores; quos constituere, ac remouere poterit, eamque facultatem eisdem communicare, quã senserit in Domino conuenire; & per huiusmodi Rectores administrationem Collegiorum exercebit in ijs, quæ ad ædificia, & temporalia ipsorum bona in Scholasticorum vsum comparata pertinent; vt in litteris Apostolicis continetur.

C § Siue reddenda sit ratio eidem, siue Praeposito provinciali, siue alij cuiuscumque, qui ad eam exigendam potestatem commissariam habeat.

D § Per quod per Ministros a se iuxta Constitutiones constitutos exercebit, & cæt.

Est item penes Praepositum Generalem omnis facultas

Curabit etiam, vt illi rationem officij sui eo modo, qui conuenire maxime videbitur, reddant. Et quod de Collegijs dicitur, de Vniuersitatibus Societatis eius curæ commissis, dictum intelligatur. Res enim earum, quæ ad vitæ ac doctrinæ institutionem pertinent, administrare, Praepositi Generalis munus erit;

eultas agendi quosuis contractus emptionum aut venditionum quorumlibet bonorum temporalium mobilium tam Domorum, quàm Collegiorum Societatis: & imponendi, ac redimendi quoslibet census super bonis stabilibus ipsorum Collegiorum in eorundem vtilitatem ac bonum, cum facultate sese onere liberandi restituta pecunia, quæ data fuerit.

Alienare autem, aut omnino dissoluere Collegia, vel Domos iam erectas Societatis sine generali eius Congregatione Præpositus Generalis non poterit.

6 De ijs verò, quæ Societati ita relinquuntur, vt ipsa pro suo arbitratu ea disponat (siue bona stabilia illa sint, vt domus aliqua, uel prædium nõ alicui certo Collegio ab eo, qui relinquit determinatè applicatum uel annexum; siue mobilia, cuiusmodi sunt pecunia, triticum, & quæuis alia mobilia) idem Generalis disponere poterit aut vendendo, aut retinendo, aut huic vel illi loco id, quod ei videbitur, applicando; prout ad maiorem Dei gloriam senserit expedire.

7 Et Præpositi Prouinciales, aut locales, & Rectores, & alij eius Commissarij eam partem huius facultatis habebunt, quam ipsis Generalis communicauerit. Neque vero collegiales ad huiusmodi actus collegialiter erunt congregandi.

8 Sicut ad Generalem pertinet curare, vt Societatis Constitutiones vbiq; obseruen-

D tur; * ita ad eundem pertinebit, D § Per seip-
in ijs, quæ accidunt, vbi dispen- sum exercere de-
P i j satione bet

bet Generalis hęc potestātē; & per alios in casibus urgentioribus id etiā prestare poterit, vbi sine incommodo insigni expectari nequit; vel vbi peculiariter alicui, cui, tanquam sibi ipsi, fideret, presertim in locis remotissimis, qualis est India, cōmitteret. Et intelligendum est, dispensare posse, vbi eā esse mentem Constitutionum, vt dictum est, consideratis circumstantijs particularibus, & non aliter, in Domino iudicaret.

¶ Penes Generalem erit, vt omnia experimenta, & plura etiam, quàm illa sex, de quibus in Examine dicitur, fiant; vel vnum aut plura eorum omittantur; vel cum alijs permutentur, constituere, quando alicui non cōueniret, quod generatim conuenit; cuiusmodi esset hospitale, vel peregrinatio, vel lectio, vel aliqua ex alijs probationibus.

9 Idem Generalis in missionibus omnem habebit potestatem; eis tamen nulla ratione repugnando, quæ à sede Apostolica (vt in septima Parte dicitur) proficiuntur. Mittere ergo poterit omnes sibi subditos, siue professionem emiserint, siue non emiserint (quos mittendos iudicauerit)

* ad quaslibet mundi partes, ad quoduis tempus vel definitum, vel indefinitum, prout ei videbitur, ad quamuis actionem exijs, quibus vti ad proximorum auxilium Societas solet, exercendam.

* Poterit etiam missos reuocare, & in omnibus denique, vt ad maiorem Dei gloriam fore

procedere. * Idem, cum talenta hominibus Societatis nostræ donata cognoscat, officia Prædicatorum, Lectorum, & Confessoriorum distribuet. De alijs officijs tantundem intelligatur:

& quem situm, vel per seipsum, sed etiam per summum Pontificem, nullo tempore definito, potest reuocare; vt in litteris Apostolicis gratiarum anno quadagesimo nono per Paulum Tertium nostrum sanctum Patrem nobis concessarum continetur.

Hoc, sicut alia multa dicta, & dicenda, poterit exequi Generalis per suos ministros; siue Præpositi locales illi fuerint, siue non.

F ¶ Vt inter fideles in Indijs, & inter infideles, ubi sunt aliqui incolæ Christiani, & etiam si nulli sint, in quibusdam casibus, vel necessitatibus urgentioribus: Id tamen magna consideratione præcedente fieri debet.

G ¶ Non solum missos per præcedentem Præpositum, vel per seipsum, sed etiam per summum Pontificem, nullo tempore definito, potest reuocare; vt in litteris Apostolicis gratiarum anno quadagesimo nono per Paulum Tertium nostrum sanctum Patrem nobis concessarum continetur.

& quemlibet eo in munere, quod conuenientius ad diuinum obsequium, & salutem animarum obiturus in Domino videbitur, constituet.

Eius erit, vti facultatibus a Sede Apostolica Societati concessis, & eam partem illarum vnicuique inferiorum communicare, quam in ipso bene collocatam ad finem diuini obsequij nobis præfixum existimauerit. Eiusdem erit, reuocare eas, vel contrahere, ad eandem regulam diuini beneplaciti omnia exigendo.

Eiusdem Generalis erit, correctionibus vti, ac penitentias, quæ ad satisfactionem quorumcunque defectuum conuenire videbuntur, habita ratione personarum, & aliarum circumstantiarum, iniungere: quarum consideratio eius charitati cum prudentia coniunctæ, qua ad Dei gloriam vtetur, committitur.

Eiusdem erit, conuocare Societatem ad generalem Congregationem (quando alijs de rebus, quàm de electione Præpositi est agendum) & statuere, vt Prouincialis etiam congregatio conuocetur, cum expedire iudicauerit; & dirigere eos, qui conuenerint, ac suo tempore, ijs absolutis, quæ tractanda erant, dimittere.

Sine eius facultate & approbatione nullus possit dignitatem vllam extra Societatem admittere; nec ille facultatem huiusmodi dabit, nec id approbabit, si Sedis Apostolicæ obedientia ipsum non compelleret.

Constituatur

14 Constituat idem, vt dictum est, per seipsum Rectores Collegiorum & Vniuersitatū, ac Præpositos locales Domorum, quos aptiores fore iudicauerit; * Prouinciales itidem Præpositos ad triēnium ut plurimum (quamuis & contrahi, & prorogari etiam id spatium temporis possit, quando ad maiorem Dei ac Domini nostri gloriam id fore uidebitur.) Quibus etiam eam potestatem communicabit, quam duxerit communicandam.

15 Poterit etiam eam reuocare, restringere, & etiam augere, & administrationis rationem ab eis exigere. Quòd si Prouinciali facultatem constituendi Præpositos locales, & Rectores communicauerit; eiusdem Generalis erit, eosdem confirmare, uel remouere.

16 * Idem officiales reliquos ad gubernationem Societatis necessarios, ut Procuratorem generalem, & Secretarium Societatis constituet; eam illis facultatem, quam pro negotiorum ac personarum

I ¶ Cum ijs, qui bene suum officium faciunt, et ei possunt satisfacere, in triēnij definito spatio nihil deperit; quandoquidē hoc tempus et contrahi, et prorogari poterit: cū ijs, qui se pariter idoneos ostēderēt, id cōmodi accedit, vt sine nota, cursu triēnij peractō, remoueri possint: nisi

ante id tempus ratione vniuersalis boni Generali remouēdi uiderētur.

K ¶ Quauquam poterit ad has electiones, et res alias graues & dubias rogare sententias aliorum, quos iudicauerit in Domino bene sensuros; constituere tādē, in eius erit potestate.

IN CA.

P iiij

narum

narum ratione conuenire in Domino iudicabit, cō-
municando.

Idem poterit non expectata Generali Congrega- 17
tione Domos, Collegia, Vniuersitates Societati obla-
tas accipere, & in Fundatores cū priuilegijs in quar-
ta Parte dictis eos, quos in Domino admittēdos du-
xerit, admittere; & Lectōres, Sacerdotes, & alia, quæ
occurrerint, prouidere. Erīt tamen ei curandum, vt
cum huiusmodi conditionibus admittat, ex quibus
Societas commoditatem ad propositum sibi diuini
obsequij finem, & non detrimentum sentiat. Sed si
experimento compertum esset, grauari magis, quàm
iutari Societatem, nec Præpositus Generalis de re-
medio prospiceret; in prima generali Societatis Cō-
gregatione, vtrum huiusmodi Domus, Collegium,
vel Vniuersitas relinqui, an teneri cum tali onere ex-
pediat, agi poterit.

Transferre, vel dissoluere Domos, vel Collegia 18
iam erecta, aut in vsum Societatis professæ redditus
eorum conuerrere Præpositus Generalis, vt in quar-
ta Parte dictum est, non poterit.

Cognoscat, quoadeus fieri poterit, conscientias 19
eorū, qui sub eius obedientia sunt; ac præcipuè Præ-
positorum Prouincialium, & aliorum, quibus mu-
nera maioris momenti committit.

Generatim loquendo, in rebus omnibus, quæ ad 20
propositum Societati finem perfectionis & auxiliij
proximorum ad gloriam Dei faciunt, omnibus præ-
cipere in obediētia virtute possit: Et quamuis alijs
inferio-

inferioribus Præpositis, vel Visitatoribus, vel Commissarijs suam facultatem communicet; poterit tamen approbare, vel rescindere quod illi fecerint, & in omnibus quod videbitur, constituere: & semper ei obedientiam ac reuerentiam (vt qui Christi vices gerit) præstari oportebit.

DE AVTHORITATE, VEL
 prouidentia, quam Societas habere debet
 erga Præpositum Generalem.

Cap. IIII.

A * **F**acultas, vel prouidentia Societatis erga Præpositum, **IN CAPVT IIII.**

habita semper ratione boni vniuersalis, ac maioris ædificationis, sex in rebus, quæ ad Dei gloriam iuuare possunt, consistit.

A ¶ **E**t exercebit eam per Assistentes, de quibus mox dicetur.

B ¶ **V**rgere

1. Prima ad res externas pertinet vestitus, victus, & expensarum quarumlibet ad personam Præpositi spectantium; quæ omnia vel augere, vel imminuere poterit Societas; prout Præpositum ipsum ac se decere, & Deo gratius fore iudicabit. Et huic Societatis ordinationi Præpositum acquiescere oportebit.

2. Secunda ad corporis curam pertinet, ne in laboribus, vel rigore nimio mensuram excedat. Quæ etiam in re ad moderationem se reduci sinet Superior,

perior, & Societatis arbitrio acquiescet.

Tertia ad animam eius spectat; cum etiam viris perfectis aliquando huiusmodi cura vel circa personam, vel circa officium sit necessaria. Habeat ergo Societas cum Praeposito Generali (& idem cum inferioribus fieri posset) aliquem, qui accedens ad Deum in oratione, postquam diuinam bonitatem consuluerit, & æquum esse id iudicauerit; cum modestia debita, ac humilitate, quid sentiat in ipso Praeposito requiri ad maius obsequium & gloriam Dei, admonere teneatur; siue ille sit eius Confessarius, siue alius quispiam per Societatem designatus, qui ad hoc negotium quàm maximè aptus videatur.

B ¶ Virgere intelligendum est; si Princeps aliquis secularis id curaret: & ordinaret summus Pontifex aliquã sumere dignitatem, non tamen ita absolute impenando, vt ostēdat se velle eum ad tale officium admittendum obligare. Nam in huiusmodi casibus, vbi cessat obligatio, non debet, nec potest sine probatione Societatis eam admittere: nec Societas approbabit, si Pontifex præcepto, quod ad peccatum obliget, non compelleret.

Quarta est, quòd, si quis virgeret (licet eum non obligando sub pœna peccati) vt dignitatem aliquam admitteret, in qua Praepositi officium necessario relinquendum esset, non posset sine consensu Societatis eam admittere. Societas autem, semper intuendo quæ ad maius Dei obsequium & gloriam pertinent, si obedi

obedientia Sedis Apostolicæ non compulerit, assensum nunquam præstabit.

¶ Quinta locum habet, si accideret, vt valde negligens, vel remissus esset in rebus magni momenti ad Præpositi officium pertinentibus propter corporis grauem ægritudinem, aut senium, spe emendationis ea in parte sublata, vnde multum detrimenti publicum bonum pateretur. Tunc enim Coadiutor, vel Vicarius, qui Generalis officio fungatur, est eligendus; siue ipsemet Præpositus eum cum approbatione Præpositorum Prouincialium sibi substituat; siue illi cum approbatione duorum Præpositorum localium, vel Rectorum vniuscuiusque Prouinciæ eum per litteras pluribus suffragijs eligant ad Societatis gubernationem cum ea facultate, quæ Generali, vel ipsi Societati, si ea eligeret, communicanda videretur.

7 Sexta locum haberet in quibusdam casibus (quos speramus per Dei bonitatem, aspirante ipsius gratia, nunquam euenturos) cuiusmodi essent peccata mortalia in externum actum prodeuntia, ac nominatim

C copula carnalis; * vulnerare quemquam; * ex redditibus Collegiorum aliquid ad proprios sumptus

D assumere; * vel cuius extra Societatem

quis, cum qua insignis læsio inferri potest.

D ¶ *Id agitur peculiariter, vt non det consanguineis, vel eis, qui coniunctionem aliquam secularem cum ipso habent:*

C ¶ *Ut cum aliquo armorum genere, vel cultello, vel re qua-*

habent: & nō præcluditur ostiū, vt fiat eleemosyna, vel detur, quod cōuenit, ei, cui dari debere ad Dei gloriā Generalis sentiret.

Et Quoniam, qui curam aliorū, præcipuē tam vniuersalem habent, iniuste calumniam

à multis pati varias ob causas possunt; diligenter animaduertere oportet, vt probationes dictorum defectuum sint, quā fieri possit, efficacissime, morali modo loquendo.

DE MODO, QVO PRO-

cedere debet Societas in ijs, quæ ad Præpositum Generalem pertinent. Cap. V.

In primis Præpositi Prouinciales, quos Generalis ipse per se constituit, in conspectu Dei considerare & efficere quod vniuersali bono Societatis debent in prædictis ad Præpositum Generalem pertinentibus, prout in Domino senserint, teneantur.

In ijs, quæ ad sumptus & curam corporis eius, & res alias minus graues pertinent, cōgregatione opus non

tatem donare; vel aliqua stabilia bona domorum, aut Collegiorū alienare; vel prauam doctrinam habere. Siquid ergo horum accideret, potest ac debet Societas (si de re sufficientissimè constaret) eum officio priuare, & si opus est, à Societate remouere, in omnibus præ oculis habendo quod ad maiore Dei gloriā & vniuersale bonum Societatis fore iudicabitur.

A non est; sed* vt Societas viros quatuor ei assistentes, qui discretionem, ac zelo communis boni Societatis polleant, constituat: Qui quidem apud Præpositum manentes, in conspectu Creatoris ac Domini sui dicere, ac efficere, quidquid circa tria prima in præcedenti capite dicta ad maiorem Dei gloriam fore senserint, teneantur.

3 Electio verò quatuor huiusmodi Assistentium eorum erit, qui Præpositum eligent, quando ad id congregantur. Quòd si vel mortem obiret, vel à Præposito Generali diutius abesse propter causas graues aliquem ipsorum oporteret; non repugnantibus Prouincialibus Societatis, Præpositus Generalis aliū substituet, qui cum approbatione omnium, vel maioris partis eorū manebit in demortui, vel absentis loco.

4 Tertiò si accideret aliquod ex peccatis (auertat id Deus) quæ sufficiunt ad Præpositum officio suo priuandum; simul atq; res per testimonia sufficientia, vel ipsius affirmationem constaret; iuramento obstringantur

IN CAP. V.

A P R O F E S -
si sint, si commodè fieri poterit. Et, si aliquando huiusmodi Assistentes (vel aliquis eorū) à Præposito recederent, missi ad hanc vel illam partem, vt citò redeant; necesse non erit alios in eorū locum subrogare: si diu eos abesse oporteret, alij subrogentur. Verum Præpositus Generalis sine graui causa vel necessitate eos procul à se mittere non debet.

B Rem
quatuo

B ¶ Rem nihilominus secretā teneant, quantū fieri poterit; cum alijs etiam eiusdem Societatis, donec veritas eluceat; vt, si certum esse, quod quatuor sibi persuaserant, non inueniretur, iniusta infamie nota Præposito non inuratur.

C ¶ Cum quatuor Assistentes ad id Societati denunciandum, & cum omnium, vel certè trium subscriptionibus Congregationem; *id est Præpositos Prouinciales cum duobus alijs, quos singuli ex sua Prouincia secum adducunt (qui cōgregari tenebuntur) conuocandam. Et si res diuulgata, & communiter manifesta esset; non expectata quatuor Assistentiū conuocatione, Prouinciales alij alios vocando cōuenire deberent: Et ipso primo die, quo in locum huiusmodi Cōgregationis ingredientur, vbi aderunt quatuor illi, qui conuocarūt, cum alijs congregatis, rem is aggrediatur, cui omnia notiora sunt, & accusatio dilucidè explicetur; qua audita, Præpositus foras egredi debet: & antiquissimus ex Prouincialibus simul cū Secretario, & alio Assistente de tota re scrutinium faciat, & primò quidem, an constet de peccato, quod obijcitur, deinde an huiusmodi sit, vt propter id priuari officio debeat; & idem suffragia promulget, quæ, vt sufficiant, duas tertias partes excedent; & tunc statim de alio eligendo agatur: & si fieri potest, non prius inde egrediantur, quàm Societas Generalem Præpositum habeat: & si eo die res transigi nō poterit, in sequenti, vel quàm expeditissimè fieri poterit, eo modo

eo modo quo in octaua Parte dictum est transigatur.

C * Si defectus deprehensi non fuerint eiusmodi, vt priuandus officio suo, sed tantum corrigendus uideretur; quatuor eligantur, quibus cura iniungatur considerandi quæ correctio ei conueniat: & si non conuenirent, paribus suffragijs existentibus, quintus adiungatur, uel tres alij; ut quid in Domino conueniat, constituent.

D * Si accideret Præpositum Generale ad Societatis gubernationem esse inutilem, re partim coram

serio iniungi conscijs, & præsertim Prouincialibus, oportet, ne cui indicent. Et cum constitutum fuerit, illum officio priuare, tunc etiam cum Præposito Generali secretò agendum est, vt ipsemet officio se abdicet: vt hoc promulgari, & peccatum ac officij propter peccatum priuatio occultari possit.

D ¶ Omnino esset inutilis, qui usu rationis careret, quiq̃ in morbum minimè curabilem incidisset, tamque grauem, vt rebus sui officij vacare non posset, nec aliquando vacaturus speraretur. Si morbus talis non esset, vt de sanitate desperandū videretur; sine Congregatione generalis Vicarius per eundem Præpositum posset constitui, vt

C ¶ Cum defectus ad depositionem sufficientes non deprehenderentur; alijs de rebus agatur, propter quas conuocata Societas videatur; et quod ad Præpositum atinet, dissimuletur; immo quoad eius fieri poterit, nullo tempore diuulgari debet. Et sic, cum conuocatur, promoueri, & post rē discussā

tui, ut ipsius officio, donec conualesceret, omnino fungeretur; & recuperata sanitate, concessa ei prius facultas cessabit.

E Hinc apparet, necessarium non esse ad hoc statuendum ad Congregationem venire; nisi obedientia Sedis Apostolica intercederet, quæ Præpositum, vel Societatem (ut dictum est) ad peccatum obliget, nisi res ad effectum perducatur.

IN CA- dentia summi Pontificis, quæ ad peccatum obligare posset; res in consultationem ne adducatur: * sed id omnino tanquam certum tenendum est, nec debere, nec posse consensum ad huiusmodi dignitatem admittendam præstari.

coram eo, & partim in eius absentia agitata, dispiciatur, an eligi Vicarium absoluta cum potestate, quamvis sine nomine Præpositi Generalis (quandiu uixerit qui tunc erat) oporteat: & id, si pluribus, quam dimidiæ parti suffragiorum, uisum fuerit, sic agendum erit. Si id necessarium fore non iudicarent, uidentum erit, an præter ministros illos, quorum opera Generalis utebatur, Societas alios provide re debeat, ut, subleuato magis eo & adiuto, non desideraretur, quod ad gubernationem Societatis conueniret. Et ea in re sequi oportebit quod plus, quam media pars eorum, qui congregati sunt, statuerit. Si ageretur de dignitate, quam ut plurimum pati non potest Præpositi officium; si non compulerit talis obedientia

DE IIS, QVÆ IVVARE
poterunt Præpositum Gene-
ralē, vt suo officio bene fun-
gatur. Cap. VI.

IN Caput

VI.

CV M proprium Generalis of-
ficiū non sit concionari,
nec confessiones audire, nec alia
huiusmodi (in quibus tamen il-
le, vt particularis persona, vide-
bit, quid præstare possit, cum ei
per alias occupationes officij sui
proprias licebit, & non aliter)
A* sed ita regere vniuersum huius
Societatis corpus, vt conserue-
tur, & gratia diuina aspirante in
bono
*tionis & augmenti huiusmodi impetrent : & ex ijs, quæ
præstare ipse potest, hoc maximi momenti apud eum esse
debet, & in quo plurimum in Domino confidat. Est enim
in primis efficax ad gratiam à diuina Maestate impetran-
dam, à qua, quod expetitur, procedit : idque potissimum
faciet, cum necessitas occurrerit; tum etiam id faciet, soli-
citudinem adhibendo ad Constitutionum obseruationem,
iniungendo crebrò sibi rationem reddi eorum, quæ in Pro-
uincijs omnibus geruntur per Prouinciales, scribendo
eisdem quod sentit de rebus ad se relatis, & curando, vt
prouideatur, vbi conuenit, per se, & ministros; de qui-
bus agitur.*

A **H**OC præ-
stabit in
primis authorita-
te, & exemplo vi-
tæ suæ, & charita-
te ac dilectione So-
cietatis in Christo
Domino nostro, &
oratiōe assidua ac
desiderijs plena,
& sacrificijs, quæ
gratiam conserua-

Q **B** **H**OC

bono suo statu, & modo procedendi ad Dei & Domini nostri gloriam crescat, ad quem sibi propositum finem sua potestate vti debet.

Præter dona illa perfectionis magnæ spiritualis, ac virtutum, de quibus secundo capite dictum est, bonis etiã ministris ad munera particularia obeunda opus habet: Quamuis enim per seipsum aliquãdo in illis versetur; habeat tamẽ necesse est Præpositos inferiores (quos viros selectos esse oportet) quibus multum potestatis conferre, & huiusmodi res particulares ferè semper committere possit. Eius autem crebrior communicatio inter Præpositos inferiores cum Prouincialibus erit; horum autem cum Rectoribus, & Præpositis localibus, vt melius subordinatio conseruetur. Aliquando tamen Generalis vel vt pleniorum rerum omnium notitiam habeat, vel propter alia, quæ sæpius accidere solent, ipsemet cum Rectoribus, & Præpositis localibus, & particularibus etiam personis aget; eosdemque consilio, reprehensione, & si opus est, correctione iuuare studeat; Quandoquidem eius est munus, defectus Præpositorum inferiorum supplere, ac cum diuino fauore & auxilio quod in ipsis perfectum non est, ad perfectionem perducere.

Ad omnia etiam conferet, si Generalis litteras Apostolicas, & concessionem omnes, quæ ad institutionem, facultates, vel priuilegia Societatis pertinent, & quoddam eorum compendium apud se habuerit, catalogum itidem vnum omnium Domorum,

rum, & Collegiorum Societatis cum suis redditibus, & alterum personarum omnium, quæ in quavis Prouincia versantur, non solum Professorum, & Coadiutorum, qui formati, ac Scholarium, qui approbati dicuntur; sed etiam illorum, qui in probationibus exercentur, vbi eorum nomina & qualitates scribantur: & hunc catalogum renouandum singulis annis, si conuenire videbitur, curabit. Et demum omnia, quoad eius fieri poterit, perspecta habeat, vt in omnibus rebus melius possit, quæ ad gloriam diuinam pertinent, prouidere.

4 Quod in vniuersum in sexta Parte capite tertio dicitur, eos, qui de Societate sunt, negotijs secularibus, licet pia alioqui essent, implicari non debere; id Generali magis, quàm reliquis

B omnibus, conuenit: * ne in eis, vel aliis etiam rebus piis quidem, sed ad Societatem non pertinentibus, ita occupari se sinat, vt tempus ac vires ad ea, quæ pertinent ad ipsius officium (quod quidem magis, quàm totum hominem requirit) eum destituant.

* Sed

quorum piorum operum, quæ ad Societatem non pertinent, curam suscipere; vel quòd magni sint momenti in Dei obsequio, vel in gratiam eorum, qui id impetrare student.

B ¶ Hoc intelligendum est, quatenus declinari poterunt. Sed demum prudentia docebit, num per se aut alios de Societate debeat nonnunquam ali-

Q ij C ¶ Pra

C § *Prescribe*
re ordinem, qui
tenendus est (si ta-
lis non esset, qua-
lis conueniret) ubi
residet, & etiam
alijs in locis, Præ-
positi Generalis
est. Sed executio
alijs, vt dicitur,
demandabitur.

D § *Quo-*
reiecerit, subleuetur
certè ab eis, & huiusmodi curæ
occupatione liberetur.

Sic etiam in quauis Prouincia eos habeat Prouin 6
 ciales tam probatæ fidei, tamque idoneos, vt qui in-
 telligit magna ex parte ex his & localibus bonam gu-
 bernationem Societatis pendere. Cùm autem illi ta-
 les fuerint, laborem cum illis in rebus, quæ id patiū-
 tur, diuidēdo, & de omnibus grauioribus certio-
 rem se fieri curando, plus otij, ac temporis sibi relictum,
 vt rebus vniuersalibus vacet, quæ solus ipse obire
 potest, intelliget. Plus etiam lucis ad perspiciēdum,
 quid in illis facto opus sit, se habere experietur; si
 ipsius intellectus eam lucem, qua donatus est, ex par-
 te non amiserit; vt eis accidit, qui plus æquo in re-
 bus particularibus, ac exiguis occupantur: vnde op-
 primi & debilior reddi intellectus acies ad res vni-
 uersales perspiciendas solet.

Nec

7 Nec solum Præpositus Generalis ad res particulares (vt dictum est) ministris opus habet ; * sed etiam ad vniuersales , & sui officij proprias , vt eis bene ac suauiter possit satisfacere . * Habeat igitur necessesse est , qui multa in memoriam reducendo , ad sollicitudinem curandi res tam multas officij sui , qui etiam consilio ad eas ordinandas , demum qui diligentia ac labore ad eas opere complendas adiuuet . Id enim compertum est , quòd nec viri vnius memoria tam multarum rerum recordationi satis sit ; nec , si id præstaret , vnius intellectus ad easdem bene considerandas & ordinandas satis esset ; nec , quamuis & hoc posset , vires vnius ad easdem exequendas sufficerent .

8 Ad primum illud de sollicitudine omnia curandi aliquo ministro ei opus est , qui ordinariè apud ipsum maneat ;

* qui *suum officium faciat , eisdem indiget auxilijs .*

D § Quoniam qui cum tam multis hominibus , de quæ rebus tam varijs & tanti momenti agere debet , si aliorum ministerio non iuuaretur , onus ferret intolerabile , quòd ne magna quidem cum distractione animi , & sanitatis ac longioris vitæ dispendio bene posset sustinere . Et sic videre est , eos omnes , quibus gubernationum aliquius momenti cura est commissa , quò illis satisfacere possint , multis ad id auxilijs subleuari . Vnde & Generalis , vt bene , expedite , & suauiter su-

Q iij E § Huic

E ¶ *Huius officium erit, ex omnibus litteris, & informationibus summam in pauca redigere, & capita eorum quæ Superiori proponenda sunt & quæ postulant, ut respondeatur, vel aliquid agatur; &, prout se extendet munus à Generali commissum, litteris poterit respondere; siue Generalis, siue ipse Secretarius de ipsius commissione eas subscribat: & Generali eas, vel secundum eius voluntatem Assistentibus, vel alicui eorum, aut etiam nulli ostendat; prout res ipsæ, de quibus scribitur, & ratio personæ Secretarij exigunt.*

* qui pro memoria, & manibus illi sit ad omnia, quæ scribenda, & tractanda fuerint; ac breuiter ad res omnes officij sui obeundas; qui induat Præpositi personam; &, præter potestatem, totum officij eius pondus humeris suis impositum esse existimet.

Hic Præpositi Minister vir esse sollicitus & discretionis, &, si fieri posset, doctrinæ dono, & specie honesta, ac modo agendi verbo & litteris cum omni hominum genere præditus esse deberet; qui que in primis esset vir, cui confidenter quiduis committi posset; qui que Societatem in Domino diligeret: quò vtilius eius opera ac ministerio vti Præpositus Generalis ad gloriam diuinam valeat.

Secundum auxilium, videlicet consilij ad res graues, quæ se offerunt, ordinandas, & cōstituendas, quàm

F ¶ *Etiam*

quàm sit Generali Præposito necessarium, ex eorum
 multitudine, & ex humani intellectus natura, qui
 tam multas in partes consideratione diuidi nequit;
 vel certè ad id, quod oportet, in eis partibus dispici-
 endum, ac prouidendum non sufficit, potest intel-
 ligi. Videtur ergo pernecessarium, vt aliqui sint apud
 Superiorem viri litteris & omnibus alijs Dei donis
 clari, qui ei assistant, & considerandi peculiari solli-
 citudine res vniuersales Societatis à Generali com-
 missas curam habeant; quam illis posset diuidere,
 quò accuratius res omnes perspiciant; vt vnus re-
 rum Indicarum inspiciendarum, alter Hispaniæ &
 Portugalliæ, & alius Germaniæ & Galliæ, & alius
 Italiæ & Siciliæ curam haberet; & sic de alijs, quan-
 do Societas in plures partes spargeretur. Quisque
 autem ex eis peculiari oratione, & suis in sacrificijs
 recordatione Deo partem illam sibi specialiter com-
 missam commendare debet, & considerare, quid in
 ea magis ad id consequendum, quod sibi Societas
 proponit, iuuare posset. Conferendum etiam cum
 alijs esset, siquid ad rem facere magnopere videre-
 tur. Res autem inter se discussas

F Generali referre possent. * Iidem
 etiam attenderent ijs rebus, quæ
 vel à Præposito, vel etiam à Secre-
 tario Societatis proponerentur;
 vt magis inter ipsos discussæ Su-
 periori referantur. Et in vniuer-
 sum in considerandis & tractan-

F. ¶ Etiam res
 scribenda maioris
 momenti, et instrue-
 tiones eorum, qui
 huc & illuc mit-
 tuntur, cum his ar-
 tequam scriberen-
 tur,

Q iiii dis

tur, possent conferri: quodque eis uideretur, posset Secretarius Superiori referre; et tamen in ijs, quæ ad doctrinam pertinet. Hæc autem non solum subleuaret Generalem, sed etiam rebus illis, quæ ab ipso constituerentur, maiorem auctoritatem afferrent.

G *Quam-*
gina ducentesima
Quamuis autem res

grauiores cum eis tractandæ sint, statuendi tamen facultas, postquam eos audierit, penes Præpositum Generalem erit.

In tertio auxilio, videlicet diligentia ad exequendum vel complendum quod ad res Societati necessarias fuerit constitutum, cuiusmodi essent negotia, quæ ad Domos vel Collegia pertinet, expedire, tum etiam quæ illorum sunt, defendere: & generatim ad res omnes agendas, multum conferret, immo necessarium est vnus Procuratoris generalis Societatis auxilium; qui quidem Romæ resideat, ac prudentia, fidelitate, & dexteritate cum hominibus agendi, & omnibus

dis rebus tam ad doctrinam, quam ad praxim pertinentibus, quæ altiore considerationem postulant, iuuare Præpositum ac subleuare debent. Præter id autem, & quod rebus multis melius prouideri per illos poterit, prædicationi, lectioni, confessionibus audiendis, & alijs bonis ac pijs operibus ad Dei gloriam & animarum auxilium vacare poterunt.

Numero autem huiusmodi Assistentes nunc quidem quatuor erunt; & quidem illi ipsi esse poterunt, de quibus superius pagina trigesima septima dictum est.

11

12

omnibus alijs dotibus polleat,
G non tamen Professus sit, * nec in
 Domibus Societatis professæ ha-
 bitet, sed in alia (de qua di-
H etum est in quarta Parte) * qui
 suis etiam auxilijs, ac Ministris
 ad ea negotia, quæ solus non po-
 test conficere, necessarijs suble-
 uetur.

33 Cum ergo Præpositus huius-
 modi habeat auxilia, tempus
 (quod quidem valetudo, &
 vires corporis permittent) par-
 tim cum Deo, partim cum of-
 ficialibus, & Ministris huius-
 modi agendo, partim secum se-
 orsum considerando, ac cum au-
 xilio & favore Dei ac Domini no-
 stri, quod agendum est, statuen-
 do, impendet.

* Præpositi

præsunt, iuxta quod ordinatum, vel commissum eis
 fuerit à Generali, vel de ipsius intentione eis consti-
 terit.

H Vel ut plures Procuratores constituerentur; pro-
 ut res, quæ incidunt, & necessitas vrgens diversarum ac
 variarum regionum postularet.

G Quam-
 uis Procurato-
 rum habitatio in
 Domibus profes-
 se Societatis or-
 dinariè esse non
 debeat, sed in
 alia ipsis assigna-
 ta: nihilominus,
 quando non tra-
 ctant lites, vel
 quando necessitas
 aliqua vrgeret,
 vel alioqui conue-
 niret, & ad tem-
 pus, possent in
 Domibus habita-
 re. Et hoc eorum
 iudicio relinqui-
 tur, qui in dictis
 Domibus profes-
 se Societatis alijs

I Ex hjs,

¶ Ex ijs, quæ dicta sunt de Generali, intelligi poterit quod Prouincialibus, & localibus, & Rectoribus Collegiorum conuenit; quod attingit ad Dei dona, quibus ornari debent ad potestatem, officium, & auxilia, quæ ha-

bere eos oportet; prout expressè dici poterit in

Regulis, quæ ad Præpositos huiusmodi particulares pertinent.

** Præpositi etiam Prouinciales, & Rectores Collegiorum, vel Præpositi particulares domorum suis auxilijs pluribus & paucioribus pro necessitate, ac momento rerum ipsis commissarum subleuari debent; ac præcipuè ad cõsiliu aliquos, cum quibus res grauiores, quæ occurrunt, communicent (quamuis eis auditis penes Superiores sit statuendi facultas) designatos habeant.*

DECIMA

DECLA-